

TÁC ĐỘNG CỦA CHUYỂN ĐỔI SỐ ĐẾN LỐI SỐNG CỦA THANH NIÊN QUÂN ĐỘI HIỆN NAY

Bùi Hồng Quân¹
Vũ Ngọc Phương²

Tóm tắt: Chuyển đổi số đang diễn ra mạnh mẽ, trở thành động lực quan trọng thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực. Trong Quân đội Nhân dân Việt Nam, chuyển đổi số không chỉ gắn với hiện đại hóa vũ khí, trang bị, phương thức chỉ huy, quản lý mà còn tác động trực tiếp đến môi trường học tập, rèn luyện và lối sống của cán bộ, chiến sĩ, nhất là thanh niên Quân đội - lực lượng xung kích, nhạy bén với công nghệ và trực tiếp tham gia quá trình này. Trên cơ sở phân tích những tác động tích cực và hạn chế của chuyển đổi số đối với lối sống thanh niên Quân đội, bài viết làm rõ những vấn đề đặt ra trong công tác giáo dục, quản lý và định hướng. Đồng thời, vận dụng quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và các chủ trương của Đảng, bài viết đề xuất giải pháp xây dựng lối sống lành mạnh, kỷ luật và trách nhiệm cho thanh niên Quân đội, góp phần đáp ứng yêu cầu xây dựng Quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại trong bối cảnh chuyển đổi số.

Từ khóa: Chuyển đổi số, lối sống, thanh niên Quân đội.

Abstract: Digital transformation is unfolding vigorously and has become a key driver of socio-economic development and the improvement of human resource quality. In the Vietnam People's Army, digital transformation is not only associated with the modernization of weapons, equipment, command methods, and management systems, but also directly affects the learning environment, training processes, and lifestyle of officers and soldiers, especially military youth - a vanguard force that is technologically adept and actively engaged in this process. Based on an analysis of both the positive impacts and limitations of digital transformation on the lifestyle of military youth, this article clarifies the issues arising in education, management, and orientation. Drawing upon Marxism-Leninism, Ho Chi Minh Thought, and the Party's guidelines, the article proposes solutions to foster a healthy, disciplined, and responsible lifestyle among military youth, thereby contributing to the building of a revolutionary, regular, elite, and modern Army in the context of digital transformation.

1 Thạc sĩ, Khoa Chủ nghĩa Xã hội khoa học, Trường Sĩ quan Chính trị - Bộ Quốc phòng.

2 Thạc sĩ, Khoa Chủ nghĩa Xã hội khoa học, Trường Sĩ quan Chính trị - Bộ Quốc phòng.

Keywords: Digital transformation, lifestyle, military youth.

Nhận bài: 20/01/2026 Gửi phản biện: 26/01/2026 Duyệt đăng: 25/02/2026

1. Đặt vấn đề

Trong Quân đội nhân dân Việt Nam, chuyển đổi số được xác định là một trong những nội dung quan trọng nhằm xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại. Theo đó, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng cũng như các cơ quan chức năng đã ban hành nhiều văn bản, chỉ thị, nghị quyết, trong đó có Nghị quyết số 3488-NQ/QUTW ngày 23/01/2025 về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số trong Quân đội. Quá trình này không chỉ thể hiện ở việc ứng dụng công nghệ số trong huấn luyện, chỉ huy, quản lý, bảo đảm kỹ thuật, hậu cần mà còn làm biến đổi môi trường sinh hoạt, học tập, giao tiếp và tiếp nhận thông tin của cán bộ, chiến sĩ. Đặc biệt, thanh niên Quân đội, lực lượng đông đảo, có trình độ tiếp cận công nghệ cao, năng động và sáng tạo, vừa là chủ thể trực tiếp tham gia chuyển đổi số, vừa là đối tượng chịu tác động mạnh mẽ của quá trình này trong hình thành và phát triển lối sống.

Thực tiễn cho thấy, chuyển đổi số đã và đang tạo ra nhiều điều kiện thuận lợi để thanh niên Quân đội mở rộng tri thức, nâng cao nhận thức chính trị, khoa học - công nghệ, hình thành phong cách làm việc khoa học, kỷ luật, chủ động và trách nhiệm hơn trong thực hiện nhiệm vụ. Tuy nhiên, cùng với những tác động tích cực, chuyển đổi số cũng đặt ra không ít vấn đề đáng quan tâm đối với việc xây dựng lối sống của thanh niên Quân đội. Việc gia tăng tiếp xúc với không gian mạng, mạng xã hội và các nền

tảng số có thể dẫn đến nguy cơ lệ thuộc vào môi trường số, tiếp nhận thông tin sai lệch, độc hại, hoặc chịu ảnh hưởng của các giá trị lệch chuẩn, từ đó tác động tiêu cực đến nhận thức, hành vi, nền nếp, kỷ luật và chuẩn mực văn hóa quân đội.

Trong khi đó, các nghiên cứu hiện nay chủ yếu tiếp cận chuyển đổi số trong quân đội dưới góc độ kỹ thuật, công nghệ, tổ chức chỉ huy, quản lý; vấn đề tác động của chuyển đổi số đến lối sống của thanh niên Quân đội chưa được nghiên cứu một cách hệ thống, toàn diện. Điều này đặt ra yêu cầu cần tiếp tục làm rõ những tác động đa chiều của chuyển đổi số đối với lối sống của thanh niên Quân đội, qua đó góp phần cung cấp luận cứ khoa học cho việc định hướng, giáo dục và xây dựng lối sống lành mạnh, tiến bộ trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay.

Xuất phát từ những lý do trên, bài viết tập trung phân tích tác động của chuyển đổi số đến lối sống của thanh niên Quân đội hiện nay, làm rõ cả những mặt tích cực và những thách thức đặt ra, từ đó góp phần khẳng định vai trò của thanh niên Quân đội trong xây dựng nguồn lực con người và đáp ứng yêu cầu xây dựng Quân đội hiện đại trong thời kỳ chuyển đổi số.

2. Phương pháp nghiên cứu

Trên cơ sở vận dụng phương pháp luận của chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử, sử dụng tổng hợp các phương pháp nghiên cứu như: phương

pháp phân tích và tổng hợp; phương pháp so sánh; phương pháp logic - lịch sử... Đồng thời, kế thừa có chọn lọc kết quả của một số công trình nghiên cứu, văn kiện của Đảng, Nhà nước và Quân đội về chuyển đổi số, xây dựng con người và phát triển văn hóa, qua đó đối chiếu, phân tích và luận giải những vấn đề thực tiễn đặt ra. Kết hợp các phương pháp nghiên cứu trên nhằm bảo đảm tính khách quan, khoa học và khả năng khái quát, góp phần làm sáng tỏ những tác động chủ yếu của chuyển đổi số đến lối sống của thanh niên Quân đội, làm cơ sở đề xuất một số giải pháp phù hợp.

3. Kết quả và bàn luận

3.1. Thực trạng chuyển đổi số và hoạt động của thanh niên hiện nay

3.1.1. Ưu điểm

Trong bối cảnh hiện nay, chuyển đổi số ở Việt Nam đã và đang trở thành một động lực quan trọng thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội và đổi mới phương thức quản trị quốc gia. Theo báo cáo của E-Conomy SEA năm 2025, quy mô nền kinh tế số của Việt Nam (tính theo tổng giá trị giao dịch - GMV) được dự báo đạt khoảng 39 tỷ USD vào năm 2025, phản ánh tốc độ tăng trưởng nhanh và mức độ lan tỏa ngày càng sâu rộng của công nghệ số trong các lĩnh vực của đời sống.

Ở bình diện quản trị công, mức độ phát triển của chính phủ số có bước tiến rõ rệt. Theo công bố của tổ chức Liên Hợp quốc năm 2024, Việt Nam tăng 15 bậc trong bảng xếp hạng Chính phủ điện tử (EGDI), đứng vị trí 71/193 quốc gia; đến giữa năm 2025, tỉ lệ dịch vụ công trực tuyến toàn trình đạt khoảng 39,85%. Những kết quả trên cho thấy hạ tầng số và thể chế số ngày

càng hoàn thiện, tạo điều kiện thuận lợi để người dân, đặc biệt là tầng lớp thanh niên, tiếp cận và tham gia vào các hoạt động xã hội trong môi trường số.

Đối với Quân đội nhân dân Việt Nam, chuyển đổi số được xác định là một khâu đột phá trong chiến lược xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam chính quy, tinh nhuệ, hiện đại; điều đó được thể hiện qua Nghị quyết số 3488-NQ/QUTW, ngày 23/01/2025 của Quân ủy Trung ương, trong đó xác định năm 2025, có trên 80% cán bộ, chiến sĩ có hiểu biết về chuyển đổi số, kiến thức và kỹ năng số, sử dụng được các thiết bị thông minh để khai thác thông tin, sử dụng nền tảng, dịch vụ số thiết yếu, biết bảo vệ bản thân trên môi trường số (đến năm 2026 là 100%, trở thành công dân số); 100% học viên các học viện, nhà trường Quân đội được trang bị kiến thức, kỹ năng số. Từ năm 2027 đến năm 2030, 100% cán bộ, chiến sĩ làm chủ về chuyển đổi số; Quân đội làm chủ một số công nghệ chiến lược, công nghệ số như trí tuệ nhân tạo (AI), Internet vạn vật (IoT), dữ liệu lớn, bán dẫn, công nghệ điện tử, nano, thông tin vệ tinh và một số công nghệ mới nổi; tiềm lực, trình độ khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số trong Quân đội thuộc nhóm dẫn đầu quốc gia, một số lĩnh vực đạt trình độ quốc tế.

Trên phương diện xã hội, mức độ tiếp cận Internet và mạng xã hội của người dân Việt Nam hiện đang ở mức cao. Theo báo cáo của *Digital 2025: Vietnam* cho thấy, đầu năm 2025, Việt Nam có khoảng 79,8 triệu người sử dụng Internet (chiếm 78,8% dân số) và 76,2 triệu người sử dụng mạng xã hội (tương đương 75,2% dân số). Thời gian sử dụng Internet trung bình hơn 6 giờ

mỗi ngày cho thấy không gian số đã trở thành môi trường sinh hoạt phổ biến của xã hội hiện đại.

Trong cơ cấu người dùng, thanh niên là nhóm có mức độ tham gia nổi bật nhất. Qua các khảo sát về thanh niên Việt Nam cho thấy Internet được sử dụng với nhiều mục đích khác nhau, trong đó phổ biến nhất là trên các lĩnh vực: “*giải trí (75,4%), học tập và tìm kiếm thông tin (71%), giao tiếp, kết bạn (65,9%) và cập nhật tin tức (63,5%)*”. Đáng chú ý, có khoảng 16,8% thanh niên sử dụng Internet từ 8 giờ mỗi ngày trở lên (theo Bảo Minh, 2025). Điều này phản ánh sự hình thành rõ nét của lối sống số, trong điều kiện hoạt động, học tập, giao tiếp và giải trí của thanh niên luôn gắn chặt với môi trường trực tuyến.

Đáng chú ý, đối với thanh niên Quân đội, mức độ tiếp cận và sử dụng công nghệ cũng đang gia tăng nhanh chóng. Thực tiễn tại một số học viện, nhà trường và đơn vị cơ sở hiện nay, có thể thấy khoảng 85%-95% học viên, sĩ quan trẻ sử dụng điện thoại thông minh; trong đó trên 90% sử dụng Internet hằng ngày phục vụ cho mục đích học tập, nghiên cứu, tra cứu tài liệu và cập nhật thông tin. Thời gian sử dụng Internet trung bình dao động khoảng từ 3-5 giờ/ngày, chủ yếu vào thời gian giờ nghỉ, ngày nghỉ, điều này cho thấy môi trường số đã trở thành một bộ phận quan trọng trong đời sống học tập, sinh hoạt của thanh niên Quân đội (Đỗ Đức Giang & Lê Tiến Đạt, 2025).

Như vậy, có thể khẳng định rằng không gian số không chỉ mở rộng về mặt kỹ thuật mà còn trực tiếp tham gia vào quá trình hình thành nhận thức, thói quen và phong cách sống của thanh niên, trong đó thanh niên Quân đội là lực lượng chịu tác

động rõ nét do vừa là chủ thể sử dụng, vừa là đối tượng chịu sự quản lý chặt chẽ của môi trường quân sự.

3.1.2. Hạn chế

Bên cạnh những kết quả đã đạt được, thực trạng chuyển đổi số của thanh niên Việt Nam nói chung và thanh niên Quân đội nói riêng hiện nay vẫn còn bộc lộ một số hạn chế:

Năng lực số và khả năng khai thác thông tin chưa đồng đều, đặc biệt là kỹ năng đánh giá và sàng lọc thông tin. Mặc dù tỉ lệ tiếp cận Internet cao, song một bộ phận thanh niên còn hạn chế trong việc nhận diện thông tin sai trái, xấu độc, dẫn đến tiếp nhận thông tin một cách thụ động, ảnh hưởng đến nhận thức và hành vi.

Việc sử dụng Internet và mạng xã hội còn mất cân đối giữa mục đích học tập và giải trí. Thực tiễn cho thấy, bên cạnh mục đích học tập, một bộ phận thanh niên dành tỷ lệ thời gian đáng kể cho các hoạt động giải trí trên không gian mạng (có thể chiếm khoảng 40-60% thời gian online), trong khi hiệu quả khai thác phục vụ học tập, rèn luyện chưa tương xứng. Điều này tiềm ẩn nguy cơ lệ thuộc vào môi trường số (Bảo Minh, 2025).

Công tác giáo dục, quản lý và định hướng hoạt động của thanh niên trong môi trường số ở một số đơn vị chưa theo kịp thực tiễn phát triển của công nghệ. Sự phát triển nhanh của các nền tảng số khiến nội dung, phương thức giáo dục chưa được cập nhật kịp thời, dẫn đến việc sử dụng Internet còn mang tính tự phát, thiếu định hướng rõ ràng.

Môi trường số tiềm ẩn nhiều yếu tố tiêu cực tác động đến lối sống quân nhân. Thông tin sai lệch, các trào lưu lệch chuẩn trên mạng xã hội có thể ảnh hưởng đến hệ giá trị, làm suy giảm tính kỷ luật, tinh thần tập thể - những đặc trưng cốt lõi của lối sống quân đội.

Từ những ưu điểm và hạn chế nêu trên có thể thấy, chuyển đổi số hiện nay đã và đang tạo ra cả những điều kiện thuận lợi và thách thức mới đối với sự hình thành và phát triển lối sống của thanh niên. Sự đan xen giữa ưu điểm và hạn chế trong môi trường số chính là cơ sở thực tiễn để phân tích, đánh giá sâu hơn những tác động của chuyển đổi số đến lối sống của thanh niên Quân đội hiện nay.

3.2. Tác động của chuyển đổi số đến lối sống của thanh niên Quân đội

3.2.1. Tác động tích cực

Một là, chuyển đổi số tạo điều kiện nâng cao đời sống tinh thần và trình độ nhận thức của thanh niên Quân đội, qua đó tác động trực tiếp đến quá trình hình thành lối sống tích cực, tiến bộ. Thực tiễn những năm gần đây cho thấy, nhiều cơ quan, đơn vị đã triển khai hệ thống học tập trực tuyến, thư viện số, kho dữ liệu dùng chung và các cổng thông tin nội bộ, giúp cán bộ, chiến sĩ trẻ tiếp cận nhanh chóng nguồn tri thức chính trị, quân sự, khoa học - công nghệ. Theo đó, thanh niên Quân đội là lực lượng xung kích trong nghiên cứu, ứng dụng công nghệ số vào huấn luyện, cải tiến kỹ thuật, chuyển đổi quy trình công tác. Việc chủ động tiếp cận và làm chủ tri thức số không chỉ mở rộng tầm nhìn mà còn củng cố bản lĩnh chính trị, định hướng giá trị đúng đắn, góp phần hình thành lối sống trách nhiệm,

kỷ luật và gắn bó với nhiệm vụ (Đỗ Đức Giang và Lê Tiến Đạt, 2025).

Hai là, chuyển đổi số góp phần hình thành tác phong làm việc khoa học, chính xác và hiệu quả. Việc sử dụng phần mềm quản lý huấn luyện, hệ thống điều hành điện tử, nền tảng quản lý dữ liệu trong thực hiện nhiệm vụ buộc thanh niên Quân đội phải tuân thủ quy trình, nâng cao ý thức trách nhiệm và tính chuyên nghiệp. Phạm Ngọc Hưng (2023) cho rằng ở những đơn vị có cơ chế khuyến khích sáng tạo và môi trường số được tổ chức bài bản, thanh niên phát huy rõ vai trò chủ động, kỷ luật và tinh thần đổi mới. Những biểu hiện đó phản ánh sự chuyển biến trong lối sống theo hướng khoa học, hiện đại, phù hợp với yêu cầu xây dựng quân đội chính quy, tinh nhuệ, hiện đại.

Ba là, chuyển đổi số thúc đẩy năng lực tự học, tự rèn luyện và tự hoàn thiện của thanh niên Quân đội. Việc khai thác các khóa học trực tuyến, tài nguyên học tập mở, nền tảng trao đổi học thuật giúp nhiều học viên, sĩ quan trẻ chủ động nâng cao trình độ ngoại ngữ, công nghệ và lý luận chính trị. Bùi Văn Dũng và Phạm Minh Thiện (2025) nhấn mạnh rằng trong kỷ nguyên số, bản lĩnh chính trị của thanh niên Quân đội phải được thể hiện qua khả năng nhận diện, phản bác thông tin sai trái trên không gian mạng. Đây chính là biểu hiện cụ thể của lối sống bản lĩnh, có trách nhiệm và tự giác trong môi trường số.

Bốn là, chuyển đổi số mở rộng không gian giao tiếp và làm phong phú sinh hoạt tinh thần trong quân đội. Các diễn đàn trực tuyến, cuộc thi tìm hiểu truyền thống, nền tảng truyền thông chính thống của Quân đội đã tạo điều kiện để thanh niên giao lưu,

chia sẻ, lan tỏa hình ảnh người quân nhân cách mạng trong điều kiện mới. Đồng thời, việc kết hợp hài hòa giữa truyền thông và hiện đại là cơ sở để hình thành lối sống lành mạnh, kỷ luật nhưng năng động, sáng tạo. Khi được định hướng đúng, công nghệ số trở thành công cụ hỗ trợ thanh niên Quân đội xây dựng lối sống tích cực, gắn bó tập thể và có lý tưởng (Trần Hồng Quân và Vũ Đức Bộ, 2022).

3.2.2. Tác động tiêu cực

Một là, chuyển đổi số làm gia tăng nguy cơ lệ thuộc vào môi trường số, ảnh hưởng trực tiếp đến lối sống và nền nếp sinh hoạt tập thể trong quân đội. Việc sử dụng thường xuyên điện thoại thông minh, mạng xã hội và các nền tảng giải trí trực tuyến, nếu không được kiểm soát chặt chẽ, có thể làm giảm thời gian giao tiếp trực tiếp giữa đồng chí, đồng đội. Thực tiễn ở một số đơn vị cho thấy có hiện tượng thanh niên dành nhiều thời gian cho không gian mạng hơn cho sinh hoạt tập thể, ảnh hưởng đến sự gắn kết, chia sẻ và tinh thần đồng đội vốn là những yếu tố nền tảng trong hình thành lối sống quân nhân. Phạm Ngọc Hưng (2023) cũng chỉ ra rằng môi trường số nếu thiếu định hướng và cơ chế quản lý phù hợp sẽ làm giảm hiệu quả phát huy vai trò tích cực của thanh niên trong thực hiện nhiệm vụ.

Hai là, không gian mạng tiềm ẩn nhiều thông tin xấu, độc và các quan điểm sai trái, thù địch, tác động trực tiếp đến nhận thức và hành vi của thanh niên Quân đội. Trong điều kiện các thế lực thù địch đẩy mạnh hoạt động chống phá trên nền tảng số, việc tiếp cận thông tin thiếu chọn lọc có thể dẫn đến dao động về tư tưởng, suy giảm niềm tin hoặc nhận thức lệch lạc. Bùi Văn Dũng và Phạm Minh Thiện (2025)

nhấn mạnh rằng nếu không được trang bị bản lĩnh chính trị vững vàng và kỹ năng nhận diện thông tin sai trái, một bộ phận thanh niên có thể bị ảnh hưởng tiêu cực, từ đó tác động đến ý thức chấp hành kỷ luật và trách nhiệm quân nhân.

Ba là, chuyển đổi số có thể làm xuất hiện những biểu hiện lệch chuẩn trong lối sống. Việc tiếp cận các sản phẩm truyền thông, giải trí thiếu định hướng dễ dẫn đến xu hướng thực dụng, chạy theo thị hiếu tầm thường hoặc đề cao cá nhân quá mức. Điều này có nguy cơ làm phai nhạt những giá trị truyền thống tốt đẹp như tinh thần tập thể, ý thức tổ chức kỷ luật, lối sống giản dị, lành mạnh. Trần Hồng Quân và Vũ Đức Bộ (2022) cho rằng trong đào tạo sĩ quan trẻ, nếu không kết hợp hài hòa giữa giáo dục truyền thống và quản lý môi trường số, sẽ khó giữ vững những chuẩn mực lối sống đặc trưng của quân đội.

Bốn là, tốc độ phát triển nhanh của chuyển đổi số đặt ra yêu cầu ngày càng cao đối với công tác quản lý, giáo dục và định hướng lối sống trong quân đội. Tuy nhiên, ở một số đơn vị, nội dung và phương thức giáo dục chưa theo kịp sự biến đổi của môi trường số; việc tích hợp giáo dục kỹ năng số, đạo đức số còn hạn chế. Điều này dẫn đến hiệu quả định hướng chưa cao, chưa phát huy đầy đủ vai trò chủ thể của thanh niên trong tự giáo dục, tự rèn luyện. Thực tiễn đó cho thấy, nếu không có giải pháp đồng bộ giữa quản lý, giáo dục và phát huy tính tự giác, chuyển đổi số có thể tạo ra những thách thức đáng kể đối với việc giữ vững lối sống chuẩn mực của thanh niên Quân đội.

3.3. Giải pháp xây dựng lối sống cho thanh niên Quân đội trước tác động của chuyển đổi số

Thứ nhất, phải nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể tham gia

Trong bối cảnh chuyển đổi số tác động ngày càng sâu sắc đến nhận thức và hành vi của thanh niên Quân đội, bên cạnh những cơ hội tích cực cũng tiềm ẩn nguy cơ phát sinh các biểu hiện lệch chuẩn về lối sống, nhất là trên không gian mạng. Vì vậy, nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể trong xây dựng lối sống cho thanh niên Quân đội trước tác động của chuyển đổi số là giải pháp có ý nghĩa nền tảng.

Trước hết, cần tập trung nâng cao nhận thức cho thanh niên Quân đội về bản chất, đặc điểm và tác động hai mặt của chuyển đổi số đối với lối sống. Thanh niên Quân đội phải được trang bị hệ thống tri thức cơ bản về văn hóa số, đạo đức số, kỷ luật số; từ đó hình thành khả năng tiếp nhận có chọn lọc các giá trị mới, đồng thời chủ động phòng ngừa, đấu tranh với những thông tin xấu, độc, quan điểm sai trái, thù địch trên không gian mạng.

Cùng với đó, các chủ thể tham gia xây dựng như cấp ủy, tổ chức đảng, người chỉ huy, cơ quan chính trị, tổ chức đoàn thanh niên, hội đồng quân nhân cần phát huy tốt trách nhiệm trong định hướng, giáo dục lối sống. Các chủ thể này giữ vai trò dẫn dắt, định hướng giá trị, xây dựng chuẩn mực ứng xử văn hóa trong môi trường số; đồng thời, kịp thời uốn nắn những biểu hiện lệch lạc trong nhận thức và hành vi. Việc kết hợp giữa giáo dục trực tiếp với giáo dục thông qua các nền tảng số sẽ góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục lối sống cho thanh niên

Quân đội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay.

Bên cạnh đó, cần đề cao tính tự giác, tự quản và tự rèn luyện của mỗi thanh niên Quân đội. Trong môi trường chuyển đổi số, thanh niên Quân đội không chỉ là đối tượng được giáo dục mà còn là chủ thể trực tiếp xây dựng và lan tỏa các giá trị lối sống văn hóa. Việc sử dụng công nghệ số đúng mục đích, chấp hành nghiêm kỷ luật phát ngôn, ứng xử chuẩn mực trên không gian mạng, gắn kết hài hòa giữa đời sống số và đời sống tập thể là những yêu cầu quan trọng. Chỉ khi các chủ thể, lực lượng đều có nhận thức đúng và thực hiện tốt trách nhiệm của mình, việc xây dựng lối sống cho thanh niên Quân đội trước tác động của chuyển đổi số mới đạt hiệu quả bền vững.

Thứ hai, xác định đúng nội dung và vận dụng linh hoạt các biện pháp xây dựng

Đây là giải pháp có ý nghĩa trực tiếp, quyết định đến chất lượng và hiệu quả xây dựng lối sống cho thanh niên Quân đội trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay. Việc xác định đúng nội dung, vận dụng linh hoạt các biện pháp trên cơ sở đặc điểm, nhiệm vụ của thanh niên Quân đội và yêu cầu xây dựng Quân đội hiện đại sẽ khắc phục tình trạng hình thức, trùng lặp, bảo đảm tính thiết thực và phù hợp với thực tiễn.

Trước hết, nội dung xây dựng cần tập trung vào những giá trị cốt lõi như lý tưởng sống đúng đắn, bản lĩnh chính trị vững vàng, có khát vọng cống hiến và ý thức gắn lợi ích cá nhân với mục tiêu, lý tưởng của Đảng, Quân đội và dân tộc. Trong môi trường số với sự đa dạng, phức tạp của thông tin, việc củng cố niềm tin, nâng cao “sức đề kháng” trước các quan điểm sai trái, thù địch có ý

nghĩa đặc biệt quan trọng, giúp thanh niên Quân đội không dao động, không bị cuốn theo các trào lưu lệch chuẩn.

Cùng với đó, cần chú trọng xây dựng thái độ, trách nhiệm cao trong học tập, huấn luyện, công tác và rèn luyện. Chuyển đổi số đòi hỏi thanh niên Quân đội không chỉ chấp hành kỷ luật nghiêm minh mà còn phải chủ động, sáng tạo, có năng lực khai thác hiệu quả công nghệ số phục vụ nhiệm vụ. Việc hình thành thói quen tự học, tự rèn, sử dụng công nghệ số đúng mục đích, đúng quy định là biểu hiện quan trọng của lối sống trong điều kiện mới.

Trên cơ sở xác định đúng nội dung, việc vận dụng các biện pháp cần bảo đảm linh hoạt phù hợp với thực tiễn đơn vị. Các biện pháp giáo dục chính trị, tư tưởng cần được lồng ghép chặt chẽ với sinh hoạt, huấn luyện, công tác hằng ngày; đồng thời tận dụng hiệu quả các nền tảng số, hệ thống truyền thông nội bộ để nâng cao sức lan tỏa. Bên cạnh đó, cần kết hợp chặt chẽ giữa giáo dục, rèn luyện với quản lý kỷ luật; phát huy vai trò của thi đua, khen thưởng; kiểm tra, giám sát và tự phê bình, phê bình nhằm kịp thời uốn nắn lệch lạc, nhân rộng các giá trị lối sống tích cực trong thanh niên Quân đội trước tác động của chuyển đổi số.

Thứ ba, phát huy tính tích cực, chủ động của thanh niên Quân đội trong tự xây dựng lối sống trước tác động của chuyển đổi số

Đây vừa là giải pháp, vừa là yêu cầu có ý nghĩa bởi lối sống chỉ có thể hình thành bền vững khi thanh niên Quân đội phát huy cao độ tính tự giác, chủ động trong tu dưỡng, rèn luyện dưới sự định hướng, giúp đỡ của các chủ thể tham gia xây dựng, nhất

là trong môi trường số với nhiều tác động phức tạp, đan xen.

Trước hết, cần nâng cao nhận thức và trách nhiệm của thanh niên Quân đội trong việc tự xây dựng lối sống trước tác động của chuyển đổi số. Mỗi thanh niên Quân đội phải nhận thức rõ vị trí, vai trò của mình là chủ thể trực tiếp quyết định chất lượng lối sống cá nhân; đồng thời hiểu rõ những cơ hội và thách thức mà chuyển đổi số mang lại đối với tư tưởng, hành vi và phong cách sống. Trên cơ sở đó, chủ động trang bị kiến thức và kỹ năng sử dụng công nghệ số an toàn, lành mạnh; biết nhận diện, sàng lọc thông tin, đấu tranh với các biểu hiện sai trái, tiêu cực trên không gian mạng, từng bước nâng cao “*sức đề kháng*” trước mặt trái của môi trường số.

Tiếp đó, cần phát huy vai trò cá nhân trong việc xây dựng và thực hiện kế hoạch rèn luyện lối sống. Mỗi cá nhân cần chủ động xây dựng kế hoạch cụ thể, phù hợp với chức trách, nhiệm vụ và điều kiện đơn vị; xác định rõ mục tiêu, nội dung và biện pháp thực hiện trong từng giai đoạn. Việc tự đánh giá, tự điều chỉnh hành vi, thái độ trong học tập, huấn luyện, công tác và sinh hoạt trên môi trường số là thước đo quan trọng phản ánh mức độ tự giác và bản lĩnh của thanh niên Quân đội. Trong quá trình thực hiện, cần gắn chặt việc tự xây dựng lối sống với lý tưởng sống, khát vọng cống hiến và trách nhiệm của người quân nhân cách mạng trong thời kỳ mới.

Thứ tư, xây dựng môi trường văn hóa số lành mạnh và tăng cường quản lý không gian mạng trong Quân đội nhằm định hướng lối sống của thanh niên Quân đội

Trong bối cảnh chuyển đổi số, không gian mạng đã trở thành một bộ phận quan trọng của môi trường sống và rèn luyện của thanh niên Quân đội, vừa mở ra cơ hội tiếp cận tri thức, giao lưu văn hóa, vừa tiềm ẩn nhiều yếu tố tiêu cực ảnh hưởng đến nhận thức và lối sống. Vì vậy, xây dựng môi trường số lành mạnh gắn với tăng cường quản lý không gian mạng trong Quân đội là yêu cầu khách quan, có ý nghĩa quan trọng trong định hướng và củng cố lối sống cho thanh niên Quân đội hiện nay.

Trước hết, cần chú trọng xây dựng môi trường văn hóa số lành mạnh như một bộ phận hữu cơ của môi trường văn hóa quân sự. Các nền tảng số, cổng thông tin, mạng xã hội chính thống của Quân đội cần được khai thác hiệu quả để lan tỏa các giá trị văn hóa, chuẩn mực đạo đức, hình ảnh người quân nhân cách mạng trong thời kỳ mới. Thông qua đó, góp phần định hướng nhận thức, thái độ và hành vi sống tích cực cho thanh niên Quân đội trên không gian số.

Cần tăng cường quản lý, kiểm soát chặt chẽ hoạt động của thanh niên Quân đội trên không gian mạng. Các cơ quan, đơn vị cần tiếp tục hoàn thiện quy định về sử dụng Internet, mạng xã hội và thiết bị số; chủ động phòng ngừa, phát hiện và xử lý kịp thời các biểu hiện vi phạm kỷ luật, chuẩn mực văn hóa, góp phần nâng cao ý thức tự giác và trách nhiệm cá nhân. Đồng thời, trang bị cho thanh niên Quân đội kỹ năng văn hóa số và khả năng nhận diện, đấu tranh với thông tin xấu, độc trên không gian mạng.

Thứ năm, tăng cường công tác lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, chỉ huy các cấp và phát huy vai trò của tổ chức Đoàn Thanh

niên trong định hướng lối sống của thanh niên Quân đội gắn với thực hiện các quy định, chỉ đạo của Quân đội về chuyển đổi số.

Trong bối cảnh chuyển đổi số đang được triển khai mạnh mẽ trong toàn quân theo tinh thần các nghị quyết, chỉ thị của Đảng, Quân ủy Trung ương và Bộ Quốc phòng về phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số, việc tăng cường vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, chỉ huy các cấp có ý nghĩa quyết định đối với định hướng lối sống của thanh niên Quân đội. Đây không chỉ là yêu cầu về tổ chức thực hiện nhiệm vụ chuyển đổi số, mà còn là vấn đề chính trị - tư tưởng, liên quan trực tiếp đến việc giữ vững bản chất, truyền thống và kỷ luật của Quân đội nhân dân Việt Nam trong môi trường số.

Trước hết, cấp ủy, tổ chức đảng các cấp cần quán triệt sâu sắc các chủ trương, nghị quyết của Đảng, Quân ủy Trung ương về chuyển đổi số; cụ thể hóa thành nghị quyết chuyên đề, chương trình hành động, kế hoạch công tác sát với đặc điểm đơn vị và đối tượng thanh niên. Trong đó, phải xác định rõ nội dung lãnh đạo về xây dựng lối sống của thanh niên trong môi trường số; gắn nhiệm vụ chuyển đổi số với xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “*mẫu mực, tiêu biểu*”. Việc đưa nội dung giáo dục ý thức chấp hành kỷ luật sử dụng Internet, mạng xã hội, bảo đảm an toàn thông tin, bảo vệ bí mật quân sự vào sinh hoạt chi bộ, sinh hoạt chính trị, học tập nghị quyết là yêu cầu cần thiết nhằm nâng cao nhận thức và trách nhiệm của thanh niên Quân đội.

Cùng với đó, người chỉ huy và cơ quan chính trị các cấp phải tăng cường công tác kiểm tra, giám sát việc thực hiện các quy

định của Quân đội về sử dụng không gian mạng, thiết bị số; kịp thời phát hiện, uốn nắn và xử lý nghiêm các vi phạm, đồng thời biểu dương, nhân rộng những mô hình, cách làm hiệu quả trong ứng dụng công nghệ số phục vụ nhiệm vụ. Việc quản lý phải đi đôi với giáo dục, thuyết phục; kết hợp giữa “xây” và “chống”, giữa định hướng giá trị và kiểm soát hành vi, bảo đảm môi trường số trong đơn vị lành mạnh, kỷ cương.

Đối với tổ chức Đoàn Thanh niên Quân đội, cần phát huy vai trò xung kích, sáng tạo trong tuyên truyền, giáo dục và tổ chức các hoạt động gắn với chuyển đổi số. Đoàn Thanh niên có thể chủ động xây dựng các diễn đàn trực tuyến, cuộc thi tìm hiểu về chuyển đổi số, an toàn thông tin, đấu tranh phản bác quan điểm sai trái trên không gian mạng; phát động phong trào “*Thanh niên Quân đội làm chủ công nghệ số*”, “*Mỗi đoàn viên là một tuyên truyền viên tích cực trên không gian mạng*”. Thông qua đó, tạo môi trường rèn luyện, định hướng lối sống trách nhiệm, bản lĩnh và kỷ luật trong môi trường số.

Sự lãnh đạo chặt chẽ của cấp ủy, sự quản lý điều hành nghiêm túc của chỉ huy và vai trò xung kích của Đoàn Thanh niên là điều kiện bảo đảm để chuyển đổi số trong Quân đội phát triển đúng hướng, đồng thời góp phần hình thành và củng cố lối sống chuẩn mực, trách nhiệm và hiện đại của thanh niên Quân đội trong giai đoạn hiện nay.

4. Kết luận

Chuyển đổi số là xu thế khách quan, tất yếu của xã hội hiện đại và đang tác động sâu rộng đến lối sống của thanh niên Quân đội. Thực tiễn cho thấy, quá trình này không chỉ mở rộng khả năng tiếp cận tri thức, nâng cao nhận thức chính trị và trình độ khoa học - công nghệ, mà còn góp phần hình thành tác phong làm việc hiện đại, kỷ luật, trách nhiệm và sáng tạo, đáp ứng yêu cầu xây dựng Quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại. Đồng thời, chuyển đổi số tạo điều kiện đổi mới nội dung, phương thức giáo dục truyền thống, phát huy vai trò xung kích của thanh niên trong phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao. Tuy nhiên, cùng với những mặt tích cực, môi trường số cũng tiềm ẩn nguy cơ lệ thuộc công nghệ, tiếp nhận thông tin xấu, độc và chịu ảnh hưởng của các giá trị lệch chuẩn, tác động đến nhận thức, hành vi và ý thức chấp hành kỷ luật nếu thiếu định hướng phù hợp. Vì vậy, xây dựng lối sống cho thanh niên Quân đội trong bối cảnh chuyển đổi số cần được tiến hành chủ động, đồng bộ và bền vững, bảo đảm hài hòa giữa hiện đại và truyền thống, giữa ứng dụng công nghệ và giữ vững bản chất, giá trị của Quân đội nhân dân Việt Nam./.

Tài liệu tham khảo

1. Bảo Minh. (2025). 75,4% thanh niên được khảo sát cho biết sử dụng internet để giải trí. *Báo Quân đội Nhân dân*. <https://www.qdnd.vn/xa-hoi/cac-van-de/75-4-thanh-nien-duoc-khao-sat-cho-biet-su-dung-internet-de-giai-tri-812210>
2. Bộ Chính trị. (2019). *Nghị quyết số 52-NQ/TW về một số chủ trương, chính sách chủ động tham gia cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư*.
3. Bộ Chính trị. (2024). *Nghị quyết số 57-NQ/TW về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia*.
4. Bùi Văn Dũng, & Phạm Minh Thiện. (2025). Nâng cao bản lĩnh chính trị cho thanh niên Quân đội trong kỷ nguyên số. *Tạp chí điện tử Giáo chức Việt Nam*. <https://tapchigiaochuc.com.vn/nang-cao-ban-linh-chinh-tri-cho-thanh-nien-quan-doi-trong-ky-nguyen-so.html>
5. Đỗ Đức Giang, & Lê Tiến Đạt. (2025). Phát huy vai trò của thanh niên Quân đội trong nghiên cứu, ứng dụng công nghệ số, đáp ứng yêu cầu xây dựng Quân đội hiện đại. *Tạp chí Quốc phòng toàn dân điện tử*. <https://tapchiquptd.vn/vi/bao-ve-to-quoc/phat-huy-vai-tro-cua-thanh-nien-quan-doi-trong-nghien-cuu-ung-dung-cong-nghe-so-dap-ung-ye/24635.html>
6. Phạm Ngọc Hưng. (2023). Những yếu tố tác động đến việc phát huy vai trò của thanh niên Quân đội trong chuyển đổi số hiện nay. *Tạp chí Tổ chức nhà nước*, (10), 66–68.
7. Thủ tướng Chính phủ. (2020). *Quyết định số 749/QĐ-TTg phê duyệt Chương trình Chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030*.
8. Trần Hồng Quân, & Vũ Đức Bộ. (2022). Phát triển lối sống văn hóa của học viên đào tạo sĩ quan ở các học viện, nhà trường quân đội theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng. *Tạp chí Văn hóa Nghệ thuật điện tử*. <https://vanhoanghethuat.vn/phat-trien-loi-song-van-hoa-cua-hoc-vien-dao-tao-si-quan-o-cac-hoc-vien-nha-truong-quan-doi-theo-tinh-than-nghi-quyet-dai-hoi-xiii-cua-dang-77752558.html>